

MAGAZONE

چشم انداز بازار انرژی و فرصت های
سرمایه گذاری در ایران

وضعیت حامل‌های انرژی

نوسانات قیمت حامل‌های انرژی در دو قرن اخیر، نقش پررنگی در تحولات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جهان داشته است. نمونه شاخص آن، دهه ۱۹۷۰ و دوران جیمی کارتر در آمریکا است؛ زمانی که جهش قیمت جهانی نفت و افزایش بهای بنزین، همراه با بحران‌های بین‌المللی، شکست سنگین انتخاباتی سال ۱۹۸۰ را برای او رقم زد.

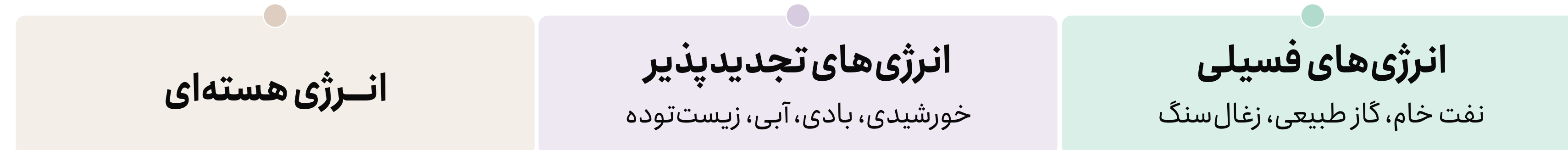
نقش انرژی در اقتصاد سیاسی

از منظر اقتصاد سیاسی، بهای انرژی برای تصمیم‌گیری سیاستمداران و رفاه ملت‌ها حیاتی است. برای مثال کشورهای حاشیه خلیج فارس با تکیه بر منابع غنی نفت و گاز، از افزایش قیمت‌ها برای توسعه و رفاه استفاده می‌کنند. به همین دلیل، سرمایه‌گذاری در بازار انرژی همواره تصمیمی چالش‌برانگیز بوده و این بخش از پرنوسان‌ترین و اثرگذارترین عوامل بر شاخص‌های کلان اقتصادی چون تورم، بیکاری و رشد به شمار می‌رود.

حامل‌های انرژی

حامل‌های انرژی منابعی هستند که انرژی لازم برای انجام فعالیت‌های مختلف انسانی را در اختیار قرار می‌دهند. این حامل‌ها ممکن است به صورت **ذخیره‌شده** (مانند سوخت‌های فسیلی یا باتری) یا به شکل **جریان انرژی** (مانند برق یا انرژی خورشیدی) مورد استفاده قرار گیرند و براساس ویژگی‌های‌شان به دسته‌های مختلف طبقه‌بندی می‌شوند.

منابع انرژی

حامل‌های انرژی (کم‌کربن و نوآورانه)

وضعیت انرژی در ایران

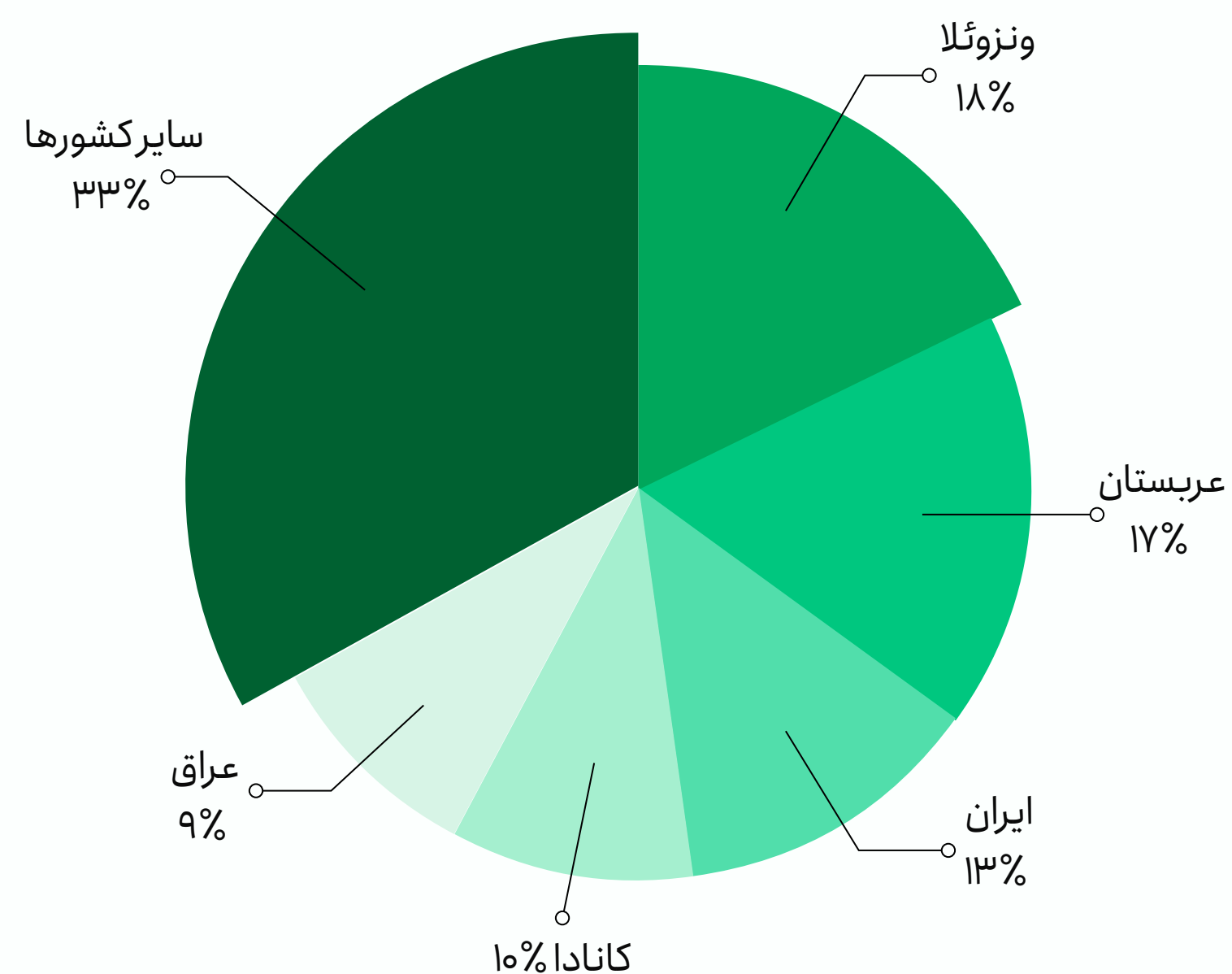
ایران یکی از غنی‌ترین دارندگان منابع انرژی در جهان است که در حال حاضر در ذخایر گاز، جایگاه دوم و برای ذخایر نفت، جایگاه چهارم جهان را در اختیار دارد. با این وجود، طی یک دهه اخیر به علت تحریم‌های نفتی و گازی ایران نتوانسته با استفاده از درآمدهای حاصل از منابع انرژی، به روند توسعه اقتصادی خود ادامه دهد.

سرمایه‌گذاری در صنعت انرژی

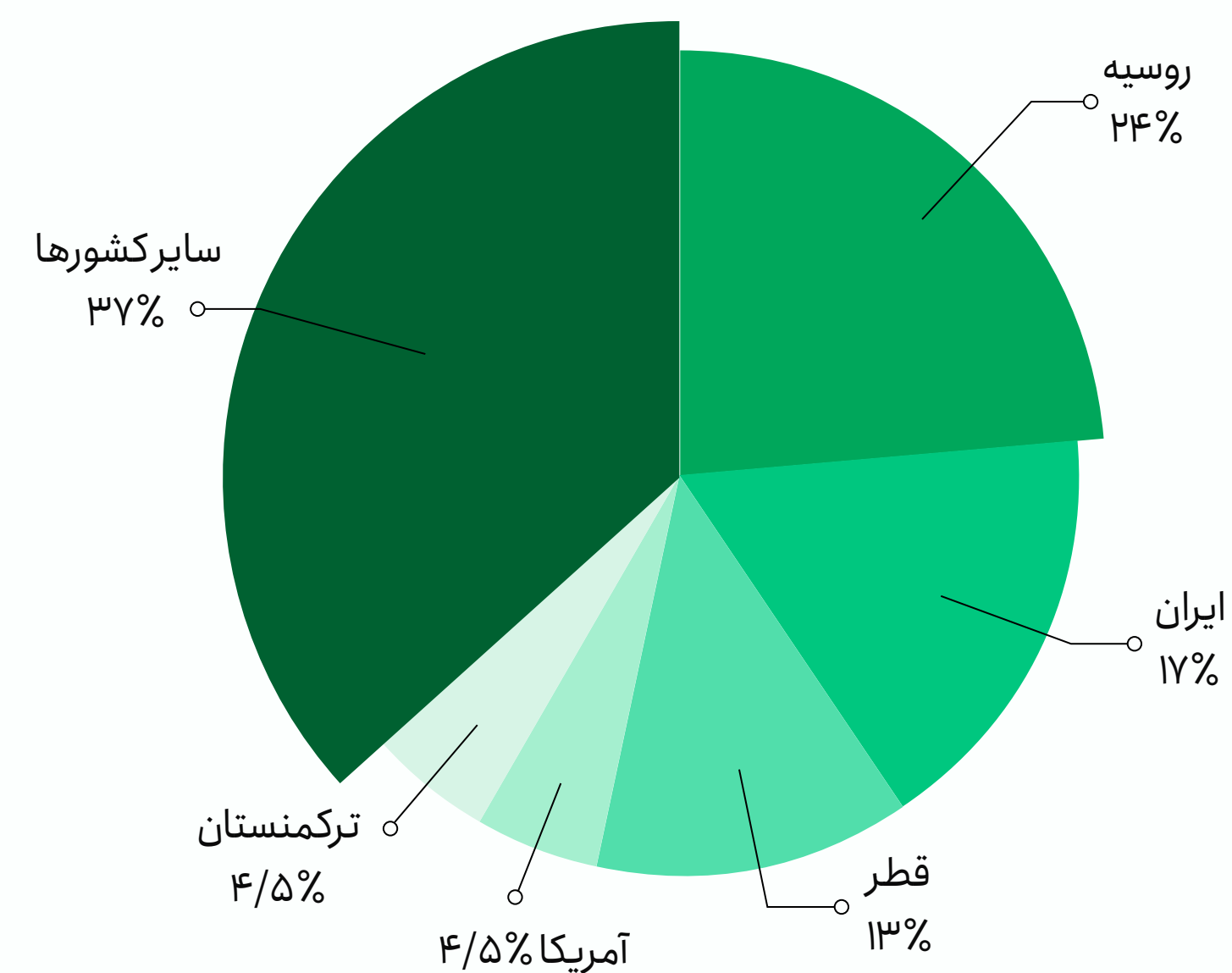
انرژی‌های فسیلی مهم‌ترین منابع انرژی در ایران هستند و حجم وسیع سرمایه‌گذاری نیز در این حوزه انجام می‌شود. با این حال، در سال‌های اخیر بخش اندکی از سرمایه‌گذاری‌ها در حوزه منابع انرژی تجدیدپذیر از جمله انرژی خورشیدی انجام شده است. گروه مالی فارابی به عنوان یک نهاد مالی بخش خصوصی، به صورت ویژه در صنعت انرژی سرمایه‌گذاری و تامین مالی در این بخش را تسهیل کرده است. در حال حاضر، صندوق سینرژی (ETF) به عنوان نخستین صندوق انرژی ایران، امکان سرمایه‌گذاری در نفت، گاز و برق را فراهم کرده است. در آینده نزدیک نیز صندوق پروژه نیروگاه خورشیدی فارابی مهمان بازار سرمایه خواهد شد.

کشورهای دارای بیشترین ذخایر نفت و گاز در جهان

ذخایر نفت

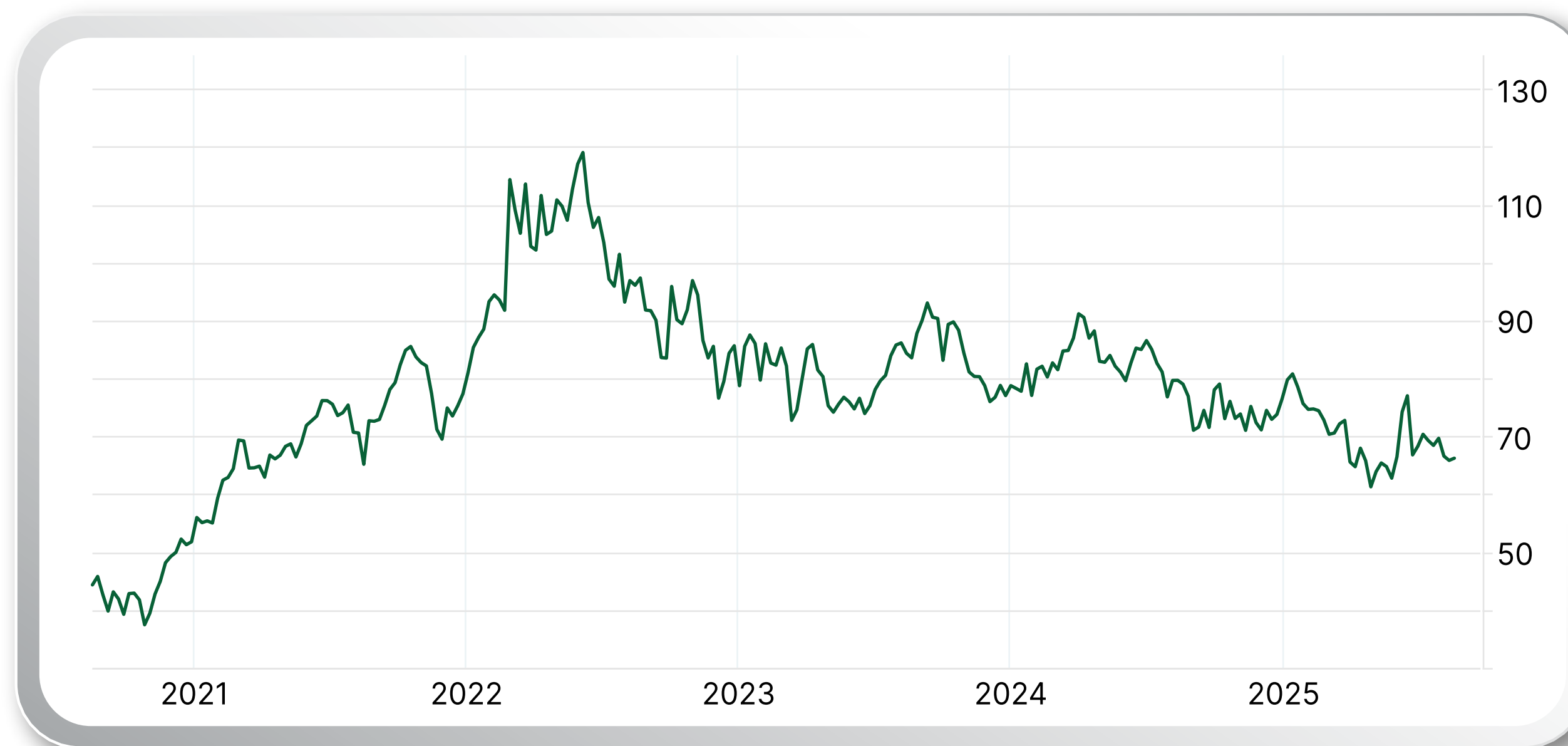
ذخایر گاز

تحولات جهانی بازار نفت و گاز

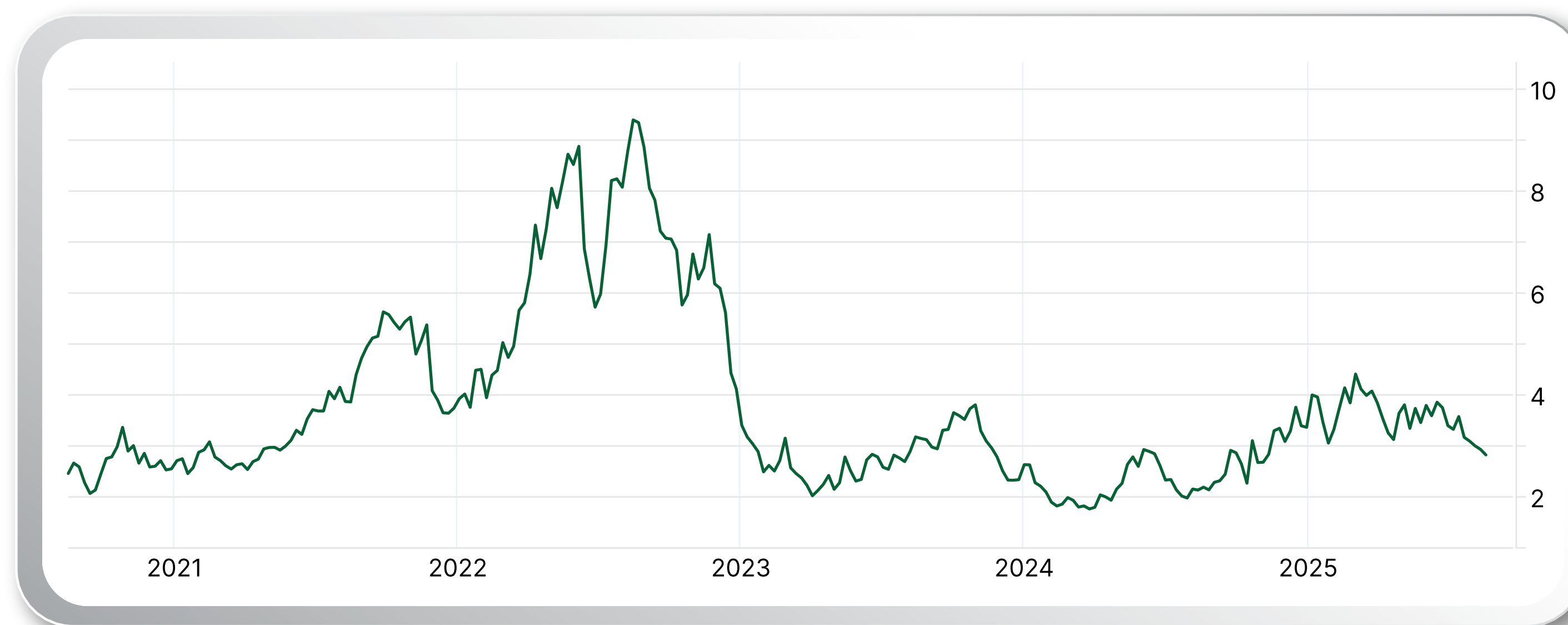
از ابتدای سال ۲۰۲۲ و با بازگشت دونالد ترامپ به کاخ سفید، قیمت جهانی نفت با نوسانات شدید روبه‌رو شده است. رییس‌جمهور آمریکا به‌ویژه نسبت به بهای نفت و حامل‌های انرژی حساس است و برای تثبیت بازار و کاهش قیمت تلاش می‌کند. دیدار ترامپ و پوتین در آلاسکا کمی انتظارات را برای پایان جنگ در اوکراین تقویت کرد. با این حال، اتحادیه اروپا و اوکراین آمیدی به مذاکرات آمریکا و روسیه ندارند. همزمان اوپک پلاس برای کنترل قیمت، به زودی برنامه افزایش عرضه را اجرا می‌کند؛ اما احتمال درگیری دوباره در خاورمیانه می‌تواند این تلاش‌ها را بی‌اثر سازد.

تحلیل وضعیت قیمت گاز طبیعی در جهان

نرخ گاز طبیعی (LNG) به پایین ترین میزان در سال ۲۰۲۵ رسیده است. سطوح ذخیره سازی بالاتر از حد معمول، یکی از دلایل افت قیمت گاز در آمریکا ذکر شده است. ذخیره سازی در تابستان می تواند افزایش قیمت در فصل های پاییز، زمستان و اوایل بهار را کنترل کند. افزایش تولید داخلی ایالات متحده به ویژه در شرایطی که تولید نفت و گاز در سایر نقاط جهان با محدودیت هایی مواجه است (مانند تحریم های روسیه و ایران)، می تواند قیمت گاز طبیعی را تحت تاثیر قرار دهد.

در صورتی که تحریم‌های نفت و گاز روسیه یا ایران محدود شود، فرصتی برای کاهش بیشتر قیمت‌ها رخ می‌دهد. با وقوع جنگ روسیه و اوکراین، قیمت گاز طبیعی به بالای ۱۰ دلار رسید که با سیاست‌های حمایتی دولت جو بایدن و شرکای اروپایی و آسیایی، قیمت LNG حتی به ۵ دلار در سال ۲۰۲۴ رسید.

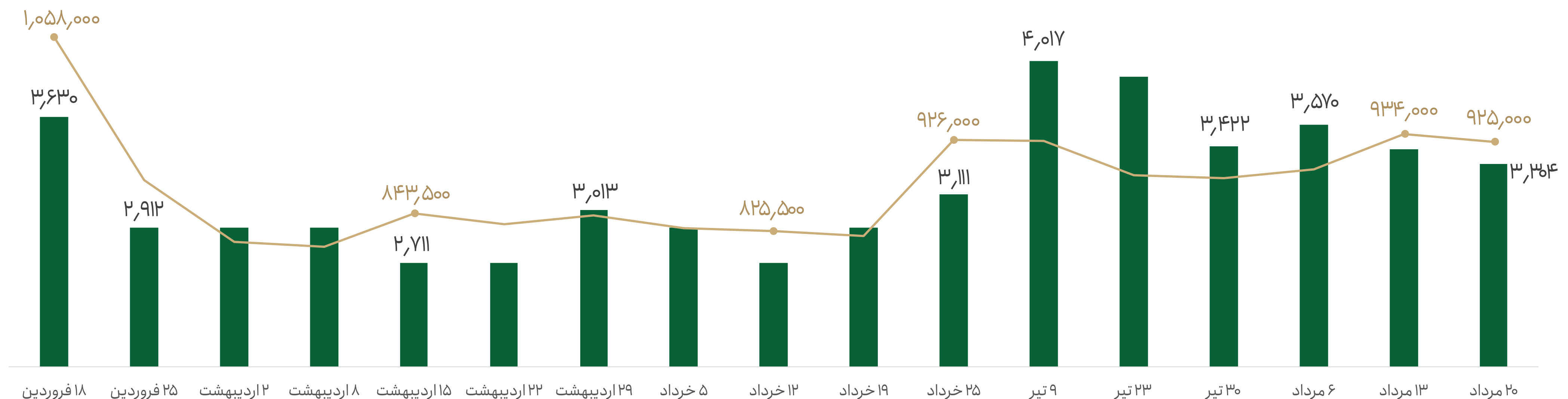

سیاست پولی، نرخ ارز و
انتظارات تورمی

سیاست پولی و نرخ ارز

رشد ۳۰ درصدی نقدینگی و جهش نرخ ارز در پایان ۱۴۰۳، مسیر متغیرهای پولی سال جاری را تعیین کرد. سیاست انقباضی بانک مرکزی تا ۲۴ خرداد به تثبیت نرخ ارز انجامید، اما پس از جنگ ۱۲ روزه و تزریق نقدینگی، رویکرد اقتصادی به سمت انبساط تغییر یافت. نیاز شدید بانک‌ها به نقدینگی در دوران جنگ و رکود پس از آن، بانک مرکزی را به اتخاذ سیاست پولی انبساطی واداشت؛ مسیری که افزایش نرخ ارز تحت تأثیر رشد نقدینگی و انتظارات تورمی را اجتناب‌ناپذیر کرده است.

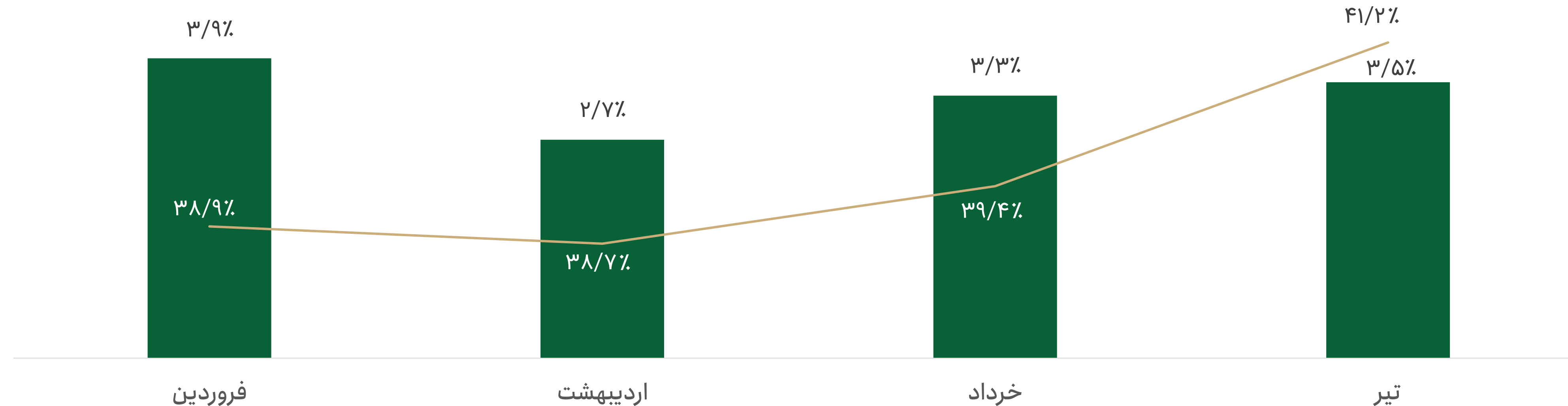

ارزش توافق با خرید (هزار میلیارد ریال) — نرخ ارز (ریال)

وضعیت سیاست پولی و نرخ ارز از ابتدای سال ۱۴۰۴

انتظارات تورمی در اوج

بررسی نرخ تورم ماهانه و نرخ تورم نقطه به نقطه از ابتدای سال، نشان دهنده تاثیر شدید انتظارات تورمی بر نرخ تورم اعلام شده است. نرخ تورم ماهانه تحت تاثیر مذاکرات ایران و آمریکا و افت نرخ ارز، از ۳/۹ درصد در فروردین به ۲/۷ درصد در اردیبهشت رسید. با این حال، با وقوع جنگ در خرداد ماه شاهد افزایش قابل توجه نرخ تورم نقطه به نقطه و تورم ماهانه هستیم که می تواند نرخ تورم سالانه را به کانال ۴۰ درصد نزدیک کند.

■ نرخ تورم ماهانه —●— نرخ تورم نقطه به نقطه

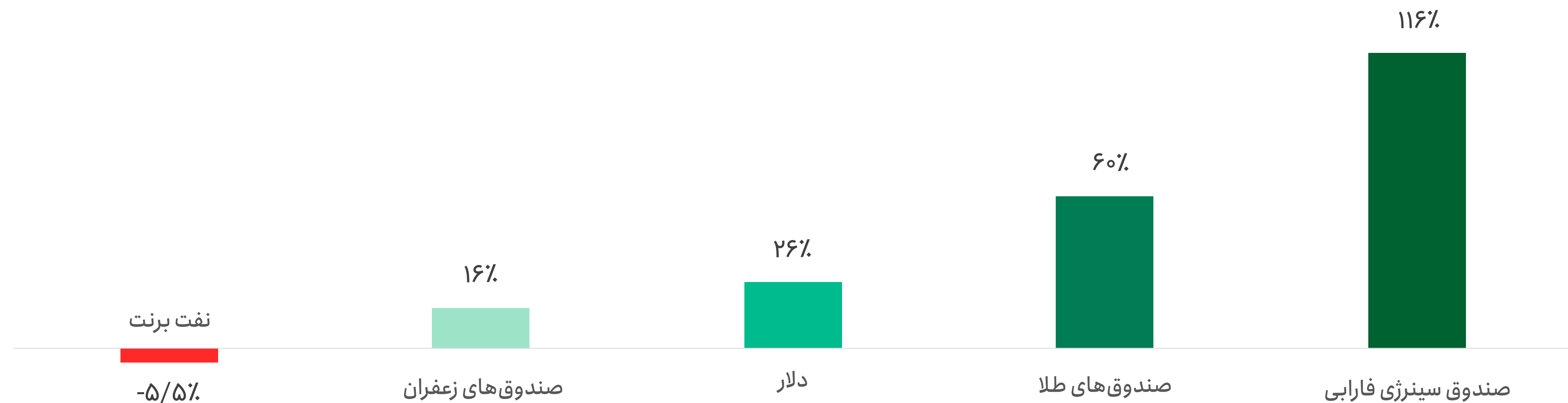
وضعیت تورم در سال ۱۴۰۴

سینرژی؛ صندوق مبتنی بر انرژی فارابی

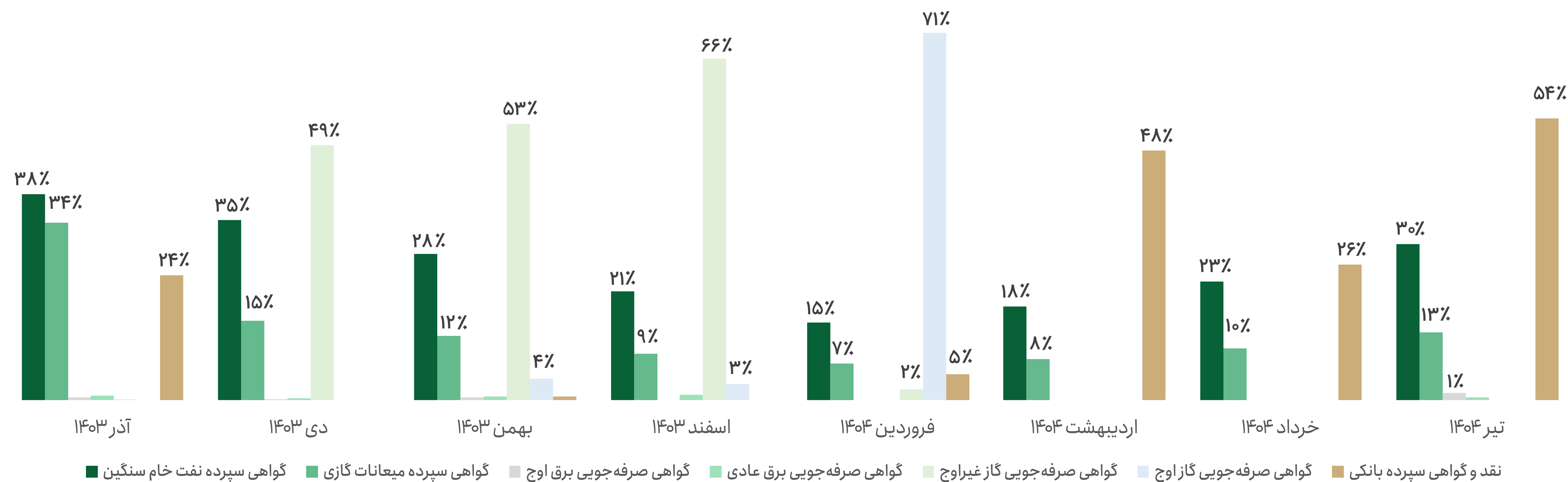
اطلاعات بیشتر

صندوق سینرژی فارابی با سرمایه‌گذاری تخصصی در اوراق موجود در بورس انرژی ایران مانند گواهی سپرده نفت خام، میعانات گازی، گواهی صرفه جویی برق و... توانسته از ظرفیت بازار انرژی حداکثر بهره‌وری را حاصل کند. سینرژی از زمان آغاز به کار (آذرماه ۱۴۰۳) تا نیمه مردادماه ۱۴۰۴ بیشترین بازدهی را در مقایسه با انواع دارایی‌ها داشته است.

ترکیب دارایی صندوق سینرژی

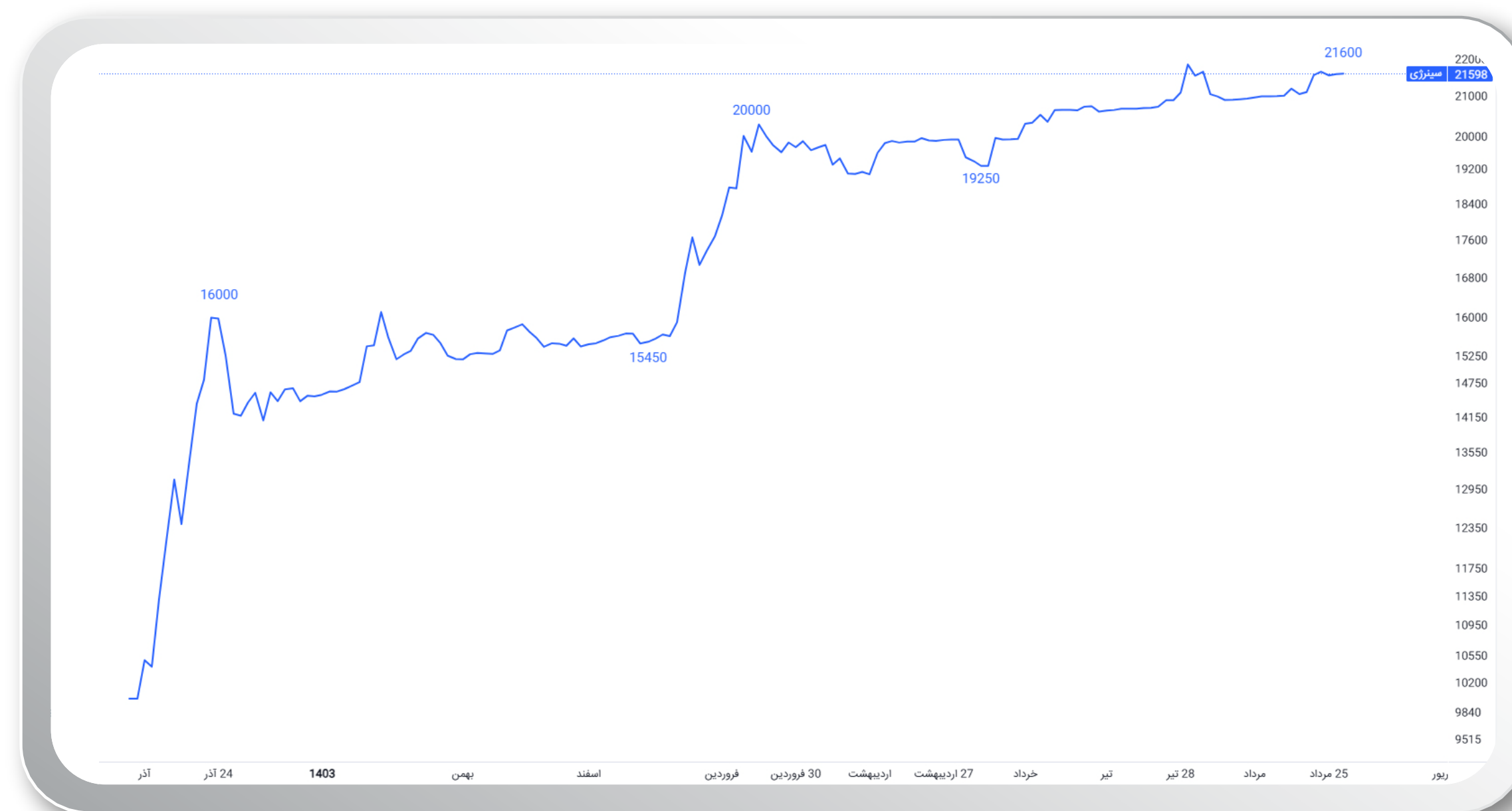
پرتفوی سینرژی به صورتی مدیریت می شود که میزان ریسک به بهترین شکل کنترل شود. معمولاً گواهی سپرده نفت سنگین خام وزن بالایی در پرتفوی صندوق دارد، این صندوق تحت تاثیر دو عامل مهم یعنی **نرخ ارز و قیمت جهانی نفت** قرار دارد؛ اما روند تقاضا برای گاز و برق در فصول سرد و گرم در چینش پرتفوی صندوق سینرژی تاثیرگذار است.

ترکیب دارایی پرتفوی صندوق سینرژی از آذر ۱۴۰۳ تا پایان تیر ۱۴۰۴

تحلیل وضعیت فعلی و آتی صندوق سینرژی

صندوق سینرژی فارابی از زمان پذیره نویسی (اواخر مهر ۱۴۰۳) تا امروز با وجود بحران های غیرقابل پیش بینی و فضای پرابهام اقتصادی طی ماه های اخیر، بهترین عملکرد را ثبت کرده است. اتخاذ استراتژی های سرمایه گذاری متناسب با شرایط مختلف توسط مدیران صندوق، باعث شده در وضعیت نوسانی بازارهای مختلف و بازار ارز در کشور، ارزش هر واحد سرمایه گذاری صندوق، نوسانات کمی را تجربه کند.

برای بررسی وضعیت فعلی و آتی **صندوق سینرژی** باید متغیرهای اثرگذار بر قیمت صندوق و تاثیرگذار بر اقتصاد کلان را بررسی کرد که مهم‌ترین متغیرها در حال حاضر قیمت جهانی نفت، سیاست‌های پولی، نرخ ارز و نرخ تورم است. همچنین، با توجه به بحران انرژی که در حال حاضر گریبان‌گیر کشور شده، تقاضا برای خرید برق و گاز از بورس انرژی افزایش داشته و بخشی از پرتفوی صندوق سینرژی به گواهی سپرده مرتبط با برق و گاز اختصاص یافته است.

سینرژی؛ طلای سیاه بازار

با توجه به روند متغیرهای کلان اقتصادی که مورد بررسی قرار گرفت، حفظ ارزش سرمایه در برابر تورم و تنوع بخشی به سبد دارایی، اقدامی عقلایی در شرایط فعلی به شمار می‌رود. به نظر می‌رسد قیمت جهانی نفت در محدوده ۶۸ تا ۸۰ دلار در نوسان باقی بماند. با این حال، احتمال رونق بازار نفت بیش از رکود آن است. از سوی دیگر، متغیرهای پولی و ارزی، در کنار انتظارات تورمی، از جمله عواملی هستند که می‌توانند نرخ تورم سالانه را به سوی آبرتورم سوق دهند. در چنین شرایطی، صندوق سینرژی فارابی می‌تواند گزینه‌ای امن برای حفظ سرمایه در برابر بحران‌های احتمالی پیش‌رو باشد.

اطلاعیه سلب مسئولیت

این گزارش براساس بررسی اطلاعات معاملات و صورت های مالی منتشر شده توسط شرکت ها تهیه شده است؛
بنابراین به تنهایی نمی تواند معیار کاملی برای سرمایه گذاری تلقی شود.